

Utlåtande 2011:165 RII (Dnr 332-2210/2010)

Europarådets rekommendationer för städers motverkande av rasism

Motion (2010:29) av Paul Lappalainen (MP)

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Motion (2010:29) av Paul Lappalainen (MP) om ”Europarådets rekommendationer för städers motverkande av rasism” anses besvarad med vad som anförts i detta utlåtande.

Föredragande borgarrådet Ulla Hamilton anför följande.

Ärendet

I en motion (2010:29) till kommunfullmäktige föreslår Paul Lappalainen (MP) att stadsledningskontoret ska få i uppdrag att redovisa hur staden arbetar för att motverka rasism och diskriminering utifrån de rekommendationer som Europarådet har antagit. Sammantaget innehåller dessa dokument en mängd konkreta förslag kring hur städer kan motverka rasism och diskriminering. De berör kommuner i sina olika roller, dvs. som arbetsgivare, serviceorgan, regel­skapare och upphandlare.

Motionären anser att det borde vara av intresse för kommunfullmäktige huruvida Stockholm lever upp till rekommendationerna och föreslår att stadsledningskontoret ges i uppdrag att återkomma till fullmäktige med en redovisning av stadens arbete med de frågor som togs upp i resolutionen och rekommendationerna.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden, Farsta stadsdelsnämnd, Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd och Norrmalms stadsdelsnämnd. Från och med årsskiftet 2010/2011 har socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden delats i socialnämnden och arbetsmarknadsnämnden varför socialnämnden har svarat på remissen. Norrmalms stadsdelsnämnd har inte inkommit med svar på remissen på grund av tekniska problem.

Stadsledningskontoret anser att Stockholms stad i dagsläget kan redovisa insatser inom i princip alla områden som tas upp i resolutionen.

Socialnämnden anser att en särskild redovisning inte ska göras av hur staden arbetar med frågorna, utan att detta ska ske genom stadens ordinarie uppföljningar.

Farsta stadsdelsnämnd anser att det av förvaltningens exempel framgår att det pågår ett brett arbete mot rasism och diskriminering i stadens verksamheter.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd anser att ett lyckat arbete för att främja delaktighet och trygghet är resultatet av att medborgare och brukare känner ansvar och delaktighet i stadsdelens utveckling.

Mina synpunkter

Det är inte acceptabelt att människor utsätts för diskriminering, främlingsfientlighet eller rasism. Stadens nämnder och bolag måste ha frågor om hur vi motverkar detta högt på agendan samtidigt som förekommande fall måste synliggöras. Som ett stöd i det arbetet har staden utfärdat Riktlinjer för nämnder och styrelser jämsällhets- och mångfaldsarbete från den 1 januari 2009. Planer för mångfald och jämsällhet behandlas årligen och staden har vid ett flertal tillfällen uppdragit åt revisionsföretag att granska nämndernas och bolagens planer för att säkerställa att de stämmer överens med lagstiftningen och stadens direktiv.

I stadsledningskontorets svar på remissen framgår det att Stockholms stad idag kan redovisa insatser inom i stort sett alla de områden resolutionen tar upp.

Jag delar socialnämndens uppfattning att det inte bör ske en särskild redovisning av dessa frågor utan att redovisning ska ske genom ordinarie uppföljning. Det gör inte på något sätt frågorna mindre viktiga utan snarare ger det

frågorna en naturlig plats på agendan där arbetet mot diskriminering, främlingsfientlighet och rasism får en självklar roll.

Så länge det finns människor som utsätts för diskriminering, främlingsfientlighet och rasism kan vi alltid göra mer för att motverka detta. Men det betyder inte att ingenting görs. Tvärtom finns det ett väl utvecklat arbete både i stadsdelarna och i staden som helhet där vi strävar efter att förebygga fördomar och nå en ökad integration.

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Motion (2010:29) av Paul Lappalainen om ”Europarådets rekommendationer för städers motverkande av rasism”

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden *Karin Wanngård, Rogert Mogert* och *Tomas Rudin* (alla S) enligt följande.

Vi föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att

1. tillstyrka motionen samt
2. därutöver anför:

I motionen framhålls att Europarådets regionala och lokala kongress 2008 antog en resolution och en rekommendation om kampen mot rasism på den lokala och regionala nivån. Sammantaget innehåller dessa dokument en mängd konkreta förslag kring hur städer kan motverka rasism och diskriminering. De berör kommuner i sina olika roller, d.v.s. som arbetsgivare, serviceorgan, regelskapare och upphandlare.

Föredragande borgarrådet menar på att staden i dagsläget kan redovisa insatser inom i princip alla områden som tas upp i resolutionen. Alla indikatorer visar grönt. Ändå finns det inga tydliga tecken på att rasism, diskriminering och främlingsfientlighet minskat i Stockholm. Planer och konkreta insatser är viktiga, men resolutionen betonar också att det som görs måste testas och följas upp. Det räcker inte med att bocka i en sk indikator och tro att allt är fix och färdigt. Arbetet med mänskliga rättigheter går inte alltid att komprimera till kvantifierbara mål och indikatorer.

När det gäller arbete inom kommunen gällande mänskliga rättigheter och antidiskriminering är det av vikt att uppmärksamma skillnaden mellan resultatet av förvaltningarnas arbete och processen som leder till ett visst resultat. Detta framgår både i den handbok om mänskliga rättigheter på kommunal nivå som Institutet för studiet av

mänskliga rättigheter (ISHR) vid Göteborgs Universitet tagit fram, samt i slutbetänkande av Delegationen för mänskliga rättigheter i Sverige 2010 (SOU 2010:70).

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Motion (2010:29) av Paul Lappalainen (MP) om ”Europarådets rekommendationer för städers motverkande av rasism” anses besvarad med vad som anförts i detta utlåtande.

Stockholm den 15 november 2011

På kommunstyrelsens vägnar:
STEN NORDIN

Ulla Hamilton

Ylva Tengblad

Reservation anfördes av *Roger Mogert, Tomas Rudin* och *Maria Östberg Svanelind* (alla S) med hänvisning till reservationen av (S) i borgarrådsberedningen.

Reservation anfördes av *Emilia Hagberg* och *Stefan Nilsson* (båda MP) enligt följande.

Vi föreslår att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att

1. Bifalla motionen
2. I övrigt anföra följande:

Det är av stor vikt för kommunfullmäktige att ta del av hur Stockholm lever upp till rekommendationerna från Europarådet. I grunden är det bra att staden använder det integrerade ledningssystemet ILS för uppföljning, men arbetet med mänskliga rättigheter går inte alltid att komprimera till kvantifierbara mål och indikatorer. Här räcker det inte med kvalitetssäkring utifrån mätbara siffror, utan det inkluderar en redovisning av hur processen i arbetet har gått till, inte endast de resultat som uppnåtts. När det gäller arbete inom kommunen gällande mänskliga rättigheter och antidiskriminering är det av vikt att uppmärksamma skillnaden mellan resultatet av förvaltningarnas arbete och processen som leder till ett visst resultat. Detta framgår både i den handbok om mänskliga rättigheter på kommunal nivå som Institutet för studiet av

mänskliga rättigheter (ISHR) vid Göteborgs Universitet tagit fram, samt i slutbetänkande av Delegationen för mänskliga rättigheter i Sverige 2010 (SOU 2010:70).

Ett arbete för lika och mänskliga rättigheter måste ske systematiskt och i ordinarie verksamhet. Miljöpartiet vill att uppföljningen av hur Stockholm lever upp till Europarådets rekommendationer ska ske inom ramen för den funktion för lika rättigheter som föreslås i Miljöpartiets förslag till budget för 2012.

Reservation anfördes av *Ann-Margarethe Livh* (V) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Motionen bifalles
2. Därutöver vill vi framföra följande

Självfallet ska kommunfullmäktige kunna få en särskild redovisning av arbetet mot rasism, utöver den som ges i stadens styrsystem, utifrån de rekommendationer och den resolution som beslutades av Europarådet när Sverige var ordförandeland. Arbetet med mänskliga rättigheter går sällan att komprimera till kvantifierbara mål och indikatorer.

Den ordinarie uppföljningen är mycket övergripande och kan inte ställas upp som ett hinder för att i specifika frågor av stor vikt ge en djupare redovisning till fullmäktige. Vi välkomnar till exempel att miljöprogrammet enligt finansborgarrådets förslag till budget ska följas upp och redovisas i ett separat ärende till kommunfullmäktige.

Kampen mot rasism är en oerhört central fråga för en demokrati. Vi vill gärna ta del av stadens alla insatser mot rasism inom ramen för de områden som berördes i Europarådet. En sådan redovisning, som berör olika roller som arbetsgivare, serviceorgan, regelskapare och upphandlare, skulle kunna bli ett utmärkt underlag för en bred kommunfullmäktigedebatt om rasism och främlingsfientlighet.

ÄRENDET

I en motion (2010:29) till kommunfullmäktige föreslår Paul Lappalainen (MP) att stadsledningskontoret ska få i uppdrag att redovisa hur staden arbetar för att motverka rasism och diskriminering utifrån de rekommendationer som Europarådet har antagit. Europarådet vill bland annat att städer i Europa utarbetar handlingsplaner mot diskriminering samt strategier för att följa upp dessa planer. Som konkreta åtgärder rekommenderas bland annat antidiskrimineringsklausuler i alla upphandlingar och motsvarande villkor i serveringstillstånd och föreningsbidrag.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden, Farsta stadsdelsnämnd, Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd och Norrmalms stadsdelsnämnd. Norrmalms stadsdelsnämnd har inte inkommit med svar. Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden delades vid årsskiftet upp i arbetsmarknadsnämnden och socialnämnden. Remissen har besvarats av socialnämnden.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 3 februari 2011 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret anser att diskriminering, främlingsfientlighet och rasism alltid ska bekämpas. Stadens verksamheter ska kännetecknas av respekt och en insikt om alla människors lika värde.

I stadens nämnder och styrelser ingår frågor om jämställdhet och mångfald som en del i det dagliga arbetet. Jämställdhets- och mångfaldsplanerna behandlas årligen i samband med verksamhetsplanen och dessa planer utvärderas dessutom återkommande av externa konsulter.

Stockholms stad kan i dagsläget redovisa insatser inom i princip alla områden som tas upp i resolutionen. Här följer några exempel.

- Alla nämnder och bolagsstyrelser ska redovisa mät- och uppföljningsbara mångfalds- och jämställdhetsplaner.
- En antidiskrimineringsklausul tillämpas i alla upphandlingar av varor och tjänster

- Staden ställer krav på krögare som beviljas serveringstillstånd att det inte ska förekomma diskriminering i krogmiljön.
- Förskolorna utarbetar likabehandlingsplaner för att främja barns lika rättigheter utifrån gällande diskrimineringslagstiftning. I planen definieras bland annat begreppen diskriminering och rasism.
- Åtaganden mot rasism och diskriminering tas upp i de ansvariga nämndernas riktlinjer för olika förenings- och kulturbidrag. Kulturnämnden beviljar bland annat bidrag för projekt som syftar till att motverka diskriminering. Idrottsnämnden poängterar i sitt regelverk för bidrag till barn- och ungdomsföreningar att det är viktigt att medlemmarna tränas i demokratiska arbetsformer.

Stadsledningskontoret menar att det pågår ett brett arbete mot rasism och diskriminering i stadens verksamheter.

Motion (2010:29) av Paul Lappalainen (MP) om Europarådets rekommendationer för staders motverkande av rasism avslås med hänvisning till vad som sagts i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Socialnämnden

Socialnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 24 januari 2011 att förvaltningens tjänsteutlåtande utgör svar på remissen.

Reservation anfördes av Stefan Nilsson m.fl. (MP) och Inger Stark m.fl. (V), *bilaga 1*.

Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 17 december 2010 har i huvudsak följande lydelse.

Diskriminering, främlingsfientlighet och rasism måste bekämpas överallt. Stockholms stad har en viktig roll både i egenskap av servicegivare till medborgarna och som arbetsgivare med många anställda. Samtliga nämnder och styrelser har ansvar för att inom sina respektive verksamhetsområden arbeta för att synliggöra, motverka och bryta diskriminering och rasism. Staden har utfärdat ”Riktlinjer för nämnder och styrelsers jämställdhets- och mångfaldsarbete från 1/1 2009”.

Stadens integrerade ledningssystem, ILS, bygger på principer om målstyrning och att resultat följs upp mot beslutade mål. Genom det webbaserade verksamhetsstödet ILS-webb ska stadens förvaltningar planera, rapportera och följa upp sin verksamhet.

Förvaltningen anser inte att en särskild redovisning ska göras av hur staden arbetar med frågorna, utan att detta ska ske genom stadens ordinarie uppföljningar. Av riktlinjerna för stadens jämställdhets- och mångfaldsarbete framgår att varje nämnd och styrelse ska upprätta en jämställdhets- och mångfaldsplan som redovisas i bilaga till verksamhetsplanen och följs upp i årsberättelsen. Redovisningen ska också omfatta eventuella diskrimineringsärenden och kostnader för detta.

De förslag som framförs i deklarationen och resolutionen från Europarådets regionala och lokala kongress 2008 samt den tiopunktsplan som antagits av Europeiska koalitionen av städer mot rasism, ECCAR, kan vara en hjälp i stadens arbete mot främlingsfientlighet och rasism. En möjlighet kan vara att stadens intranät kompletteras med en flik, där dessa dokument och andra som handlar om diskriminering och rasism läggs ut till stöd för förvaltningar och bolag.

Förvaltningen vill även informera om att under 2011 kommer arbetsmarknadsförvaltningen att delta i EUROCITIES projekt Mixties, som syftar till ömsidigt lärande och verksamhetsutveckling inom integrationsområdet. Projektiden ligger i linje med EUROCITIES avsiktsförklaring för Integration i städer, som Stockholm skrev under 2008. Projektet ska genomföra kollegial granskning för att fånga upp goda erfarenheter. I Stockholm kommer granskning att ske av språkträning som introduktion för nyanlända.

Farsta stadsdelsnämnd

Farsta stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 20 januari 2011 att förvaltningens tjänsteutlåtande utgör svar på remissen.

Farsta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 29 december 2010 har i huvudsak följande lydelse.

Både Sverige och Stockholms stad har länge varit pådrivande i olika internationella sammanhang när det gäller att etablera strategier för att bekämpa rasism och diskriminering. Ett exempel är just den rapport som ligger till grund för uttalandena från Europarådets lokala och regionala kongress.

Stockholms stad kan i dagsläget redovisa insatser inom i princip alla områden som tas upp i resolutionen. Här följer några exempel.

- Alla nämnder och bolagsstyrelser ska redovisa mät- och uppföljningsbara mångfalds- och jämställdhetsplaner.
- En diskrimineringsfunktionär har inrättats för att se till att staden som arbetsgivare lever upp till diskrimineringslagstiftningen. (Däremot arbetar funktionären inte

med frågor som rör staden i förhållande till brukare eller medborgare.)

- En antidiskrimineringsklausul tillämpas i alla upphandlingar av varor och tjänster.
- Staden ställer krav på krögare som beviljas serveringstillstånd att det inte ska förekomma diskriminering i krogmiljön.
- Förskolorna utarbetar likabehandlingsplaner för att främja barns lika rättigheter utifrån gällande diskrimineringslagstiftning. I planen definieras bland annat begreppen diskriminering och rasism.
- Åtaganden mot rasism och diskriminering tas upp i de ansvariga nämndernas riktlinjer för olika förenings- och kulturbidrag. Kulturnämnden beviljar bland annat bidrag för projekt som syftar till att motverka diskriminering. Idrottsnämnden poängterar i sitt regelverk för bidrag till barn- och ungdomsföreningar att det är viktigt att medlemmarna tränas i demokratiska arbetsformer.

Planer och konkreta insatser är viktiga, men resolutionen betonar också att det som görs måste testas och följas upp. Ett exempel är att stadsledningskontoret vid flera tillfällen har uppdragit åt revisionsföretaget Ernst & Young att granska nämnders och bolags mångfalds- och jämställdhetsplaner för att se om de svarar mot lagarnas krav och stadens direktiv, om de är formulerade så att de har en styrande effekt och om de går att följa upp.

Av förvaltningens exempel framgår att det pågår ett brett arbete mot rasism och diskriminering i stadens verksamheter.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 18 januari 2011 att förvaltningens tjänsteutlåtande utgör svar på remissen.

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 27 december 2010 har i huvudsak följande lydelse.

Hässelby-Vällingby är en stadsdel med stor inflyttning och befolkningen beräknas öka under de kommande åren, liksom bostadsbyggandet. Inflyttning sker främst direkt från utlandet men även genom omflyttning i Stockholm, bla från Järvafältet.

Ca 30 procent av befolkningen i stadsdelen har internationell bakgrund och utifrån detta sker ett brett integrationsarbete i stadsdelen.

Arbetet för att främja delaktighet och motverka utanförskap består av många delar, från introduktionsplaner och sysselsättningsåtgärder till kulturarrangemang och föräldraengagemang. Genom ett innovativt tänkande verkar stadsdelen utifrån ett samverkansperspektiv. Detta arbete utgör en viktig del av demokratin och ger inspiration till ett lokalt medborgarengagemang.

Förvaltningen verkar kring trygghetsskapande åtgärder och stöttar fysiska insatser, prövar nya arbetsformer och kanaler för arbetssökande, samverkar med näringsliv och andra aktörer så som skola, kulturliv, föreningsliv, frivilligorganisationer med flera.

Ett lyckat arbete för att främja delaktighet och trygghet är resultatet av att medborgare och brukare känner ansvar och delaktighet i stadsdelens utveckling.

Förvaltningen satsar särskilt på integrationsarbete bland unga genom ett brett mångfaldsarbete för att motverka utanförskap. Detta arbete sker bla genom att använda musik som verktyg för att nå olika ungdomsgrupper, musik för, av och med unga.

Nyanlända med barn erbjuds grupputbildning i svensk barnuppfostran och introduktion i svenska samhället. Nyanlända med barn kan också få stöd och möjlighet att delta i gemensamma aktiviteter på Familjecentra, som även kan fungera som en arena där olika kulturer möts.

Stadsdelsförvaltningen har genom samverkan, dialog och nätverksbildande insatser verkat för en tryggare stadsdel. Exempel på detta är det pågående arbetet i de tre prioriterade områdena Hässelby gård, Smedshagen och Grimsta samt den s.k. BID-koncept satsningen i Hässelbygård. Detta arbete i samverkan med berörda intressenter utgör en av grundstenarna i vår strävan att Hässelby-Vällingby ska vara en trygg, trivsamt och väl fungerande stadsdel att bo och verka i.

Ex på några aktiviteter som genomförts 2010:

- Samverkansaktiviteter som utvecklade lokala nätverk.
- Stöttat aktiviteter och mötesplatser som i ett mångkulturellt perspektiv byggt broar mellan olika generationer och etniska grupper.
- Samordnat förebyggande insatser kring ungdomar och unga vuxna.
- Områdesinsatser genom medborgarengagemang i områdena Hässelbygård, Smedshagen och Grimsta.
- Trygghetsinsatser i samverkan med fastighetsägare, polis, SL, trafikkontoret, boende mfl.
- Funnit former för alla familjers inflytande på förskolans arbete.
- Stöttat arbetet med att skapa kontaktytor för nyföretagande och arbetssökande.

RESERVATIONER M.M.

Socialnämnden

Reservation anfördes av Stefan Nilsson m.fl. (MP) och Inger Stark m.fl. (V) enligt följande.

Socialnämnden beslutar bifalla motionen med följande motivering.

Det är av stor vikt för kommunfullmäktige att ta del av hur Stockholm lever upp till rekommendationerna från Europarådet. I grunden är det bra att staden använder det integrerade ledningssystemet ILS för uppföljning, men arbetet med mänskliga rättigheter går inte alltid att komprimera till kvantifierbara mål och indikatorer. Här räcker det inte med kvalitetssäkring utifrån mätbara siffror, utan det inkluderar en redovisning av hur processen i arbetet har gått till, inte endast de resultat som uppnåtts. När det gäller arbete inom kommunen gällande mänskliga rättigheter och antidiskriminering är det av vikt att uppmärksamma skillnaden mellan resultatet av förvaltningarnas arbete och processen som leder till ett visst resultat. Detta framgår både i den handbok om mänskliga rättigheter på kommunal nivå som Institutet för studiet av mänskliga rättigheter (ISHR) vid Göteborgs Universitet tagit fram, samt i slutbetänkande av Delegationen för mänskliga rättigheter i Sverige 2010 (SOU 2010:70).

KOMMUNFULLMÄKTIGE

Motioner

2010:29

2010:29

Motion av Paul Lappalainen (mp) om Europarådets rekommendationer för städers motverkande av rasism

Dnr 332-2210/2010

Europarådets regionala och lokala kongress antog 2008 en resolution och en rekommendation om kampen mot rasism på den lokala och regionala nivån.

Dessa kan hittas på

[https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?Ref=REC\(2008\)246&Language=lanEnglish&Ver=original&Site=Congress&BackColorInternet=e0cee1&BackColorIntranet=e0cee1&BackColorLogged=FFC679](https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?Ref=REC(2008)246&Language=lanEnglish&Ver=original&Site=Congress&BackColorInternet=e0cee1&BackColorIntranet=e0cee1&BackColorLogged=FFC679)

De finns under beteckningen

THE CONGRESS / RESOLUTION 264 (2008) / 30 May 2008

Social approach to the fight against racism at local and regional level och

THE CONGRESS / RECOMMENDATION 246 (2008) / 30 May 2008

Social approach to the fight against racism at local and regional level

Rapporten från 15 april 2008 som utgjorde underlaget till dessa finns på

[https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?Ref=CG\(15\)16REP&Language=lanEnglish&Ver=original&Site=Congress&BackColorInternet=e0cee1&BackColorIntranet=e0cee1&BackColorLogged=FFC679](https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?Ref=CG(15)16REP&Language=lanEnglish&Ver=original&Site=Congress&BackColorInternet=e0cee1&BackColorIntranet=e0cee1&BackColorLogged=FFC679)

Sammantaget innehåller dessa dokument från Europarådet en mängd konkreta förslag kring hur städer kan motverka rasism och diskriminering. Dessa berör kommuner i sina olika roller, dvs som arbetsgivare, serviceorgan, regelskapare och upphandlare.

Det borde vara av intresse för kommunfullmäktige huruvida Stockholm lever upp till rekommendationerna som antogs av Europarådets kongress. Det

kan noteras att Sverige var ordförande i Europarådet på den tiden samt stödde resolutionen och rekommendationen.

Utifrån vad som ovan anförts föreslår jag kommunfullmäktige besluta att stadsledningskontoret ges i uppdrag att återkomma till fullmäktige med en redovisning av stadens arbete med de frågor som togs upp i resolutionen och rekommendationen från Europarådet.

Stockholm den 28 september 2010

Paul Lappalainen